

ИСТОРИЈА

Списание на Сојузот на историските друштва на СР Македонија

Редакција: Орде Ивановски, Војо Кушевски, Љубен Лапе,
Александар Матковски, Бранко Панов, Глигор Тодоровски и Славка Фиданова

Секретар на редакцијата: Димитар Димески

Главен и одговорен уредник: Војо Кушевски

Издавач: Сојуз за историските друштва на СР Македонија

Адреса на редакцијата и на администрацијата:
Филозофски факултет, Историски семинар, сп. „Историја“, Скопје

За научната содржина на изложеното се одговорни самите автори

Препечетувањето се дозволува во согласност на редакцијата и наведувањето на изворот

Списанието излегува двапати годишно; ракописите не се враќаат; годишната претплата изнесува за членови на Сојузот на историските друштва 24 нови динари за нечленови и установи 30 нови дин.; а за странство 60 нови дин.; за ученици и студенти 12 нови дин.; цената на одделен број 15 н. д.; а за странство 30 нови дин. Претплатата се уплатува на чековна сметка — 40100-678-955, Народна банка Скопје, „Историско друштво на СРМ“ — за „Историја“

Јазична редакција: Љупка Станковска

Насловната страница ја изработи: Бисерка Филипова

Печатница при Универзитетот „Кирил и Методиј“ во Скопје

Тираж 3000 примероци

ИСТОРИЈА

СПИСАНИЕ НА СОЈУЗОТ НА ИСТОРИСКИТЕ ДРУШТВА НА СР МАКЕДОНИЈА

ГОДИНА VIII

СКОПЈЕ 1972

БРОЈ 1

СОДРЖИНА

СТАТИИ	Страна
ХРИСТО АНДОНОВ — ПОЛЈАНСКИ, Гоце Делчев — — — —	5
ДАНЧО ЗОГРАФСКИ, Гоце Делчев — идеолог и стратег на македонското националноослободително движење — — — —	11
ХРИСТО АНДОНОВ — ПОЛЈАНСКИ, Европските држави и македонското прашање — — — —	25
БРАНКО ПАНОВ, Брегалничката мисија на Константин Филозоф — Кирил — — — —	41
ПРИЛОЗИ	
Ѓ. ДИМОВСКИ — ЦОЛЕВ, Врстеноста на револуционерниот лик на Гоце Делчев во НОБ — Битола — — — —	51
М. ПАНДЕВСКИ, Македонското и Ерменското револуционерно ослободително движење (врски и соработка во времето на Гоце Делчев) — — — —	64
Р. КИРЈАЗОВСКИ, Еден интересен напис во заштита на Македонците од Егејскиот дел на Македонија — — — —	79
И. ДОРОВСКИ (Брно, ЧССР), Фаитовиот придонес за познавањето на Македонија (Поглавје од историјата на чешко-македонските културни контакти) — — — —	85
Т. ТОМОСКИ, Свети Град е второ име за средновековниот град Дебар — — — —	110
С. АНТОЉАК, Уште нешто за „Асамати“ — — — —	115
ОД КУЛТУРНОТО МИНАТО	
Гл. ТОДОРОВСКИ, Три интересни документа по потекло од манастирот Св. Јован Бигорски — — — —	125
В. АНТИК, Од писмената традиција во Македонија — — — —	129
А. МАТКОВСКИ, Христифор Жефарович — — — —	142
К. ТОМОВСКИ, Хаџи Никола Живковиќ — Хаџи Неимар (1792—1870) — — — —	155
МАТЕРИЈАЛИ	
Б. РИСТОВСКИ, Автобиографијата на Димитрија Чуповски (ново-пронајден документ од големо историско значење) — — — —	159
А. АПОСТОЛОВ, Неколку документи за имовински и други спорови меѓу чифликсајбии и чифчии во Вардарска Македонија непосредно по Балканските војни — — — —	170
Х. МЕЛОВСКИ, Еден грчки документ од 1869 година — — — —	192
К. СИДОВСКИ, Фотографиите на Милтон Манакис како извор за историјата на Македонија — — — —	197
А. ТАХОВСКИ, Тацит: Германија — — — —	215

НАСТАВА

- В. КУШЕВСКИ, Кон прашањето за изборот и користењето на портретот на Гоце Делчев во наставата по историја — — — 225
- К. ДЕЛИНИКОЛОВ, За користењето на учебникот во наставата по историја — 232
- А. ДАНОВИЧ, (Вороњеж, СССР), „Ленинската соба“ на Средната школа бр. 28 во Вороњеж (СССР) — 239

ОСВРТИ

- Г. ТОДОРОВСКИ, Неколку реминисценции за одржаните научни собири во Гостивар, Прилеп и Тетово — 243
- К. СТОЈАНОВА — ЈОСИФОВА, Местото и улогата на наставникот по историја во прибирањето мемоарски материјали — 247

ПРИКАЗИ И КРИТИКА

- Ф. Н. М., По повод написот на Кирјазовски „Новооткриени значајни документи за Манастирот „Св. Наум“ — 251
- Д. П., Александар Спасовски, Скопски народно-ослободилачки партизански одред, Војно издавачки завод, Београд 1971 — 253
- Д. Д., Д-р Георги Камчевски, Санитетска служба НОБ Македоније, Војноиздавачки завод, Београд 1971 — 255
- М. Ман., Методи Петровски, Драгољуб Димовски, Карпош — Козјачка легенда, „Мисла“, Скопје 1971 — 257
- Љ. Л., Д-р Душко Х. Константинов, Даме Груев (1871—1971), Битола 1971 — 258
- Д. Д., Славко Димевски, Никола Карев, Мисла, Скопје 1971 — 260
- Љ. Л., Илинденски настани, Повременик на Историската секција, посветен на Даме Груев и Горче Петров, Битола, Год. I, бр. 1 (1971) — 261
- А. Т., Гласник на Институтот за национална историја, Скопје, 1971, XV, бр. 1/1971 и бр. 2/1971 год. — 262
- Н. В., „Arhivist“, časopis Saveza društava arhivskih radnika Jugoslavije i arhiva u Jugoslaviji, god. XX/1970, br. 1. — 266
- Р. И., Sz. Ormos Mária: Merénylet Marseille — ben (Budapest, 1968 224. 1)... — 268
- Д. Д., Боян Кастелов, Димо Хацидимов, Партиздат, Софија, 1971 — 271
- В. К., Roberta Strauss Feudalicht, Zivko from Yugoslavia, New York 1971 — 276
- Д. П., Д-р Војо Кушевски, Јордан Димевски, Трпко Панговски, Цветан Беличански — Историја за I клас гимназија, Изда. претпр. „Просветно дело“, Скопје 1971 — 281
- Д. Л., „Настава по историја, Настава, историје, Nastava povijesti Pouk zgodovine, Zagreb, 1970/71 — 285

БИБЛИОГРАФИЈА

- К. АЦИЕВСКИ, Прилог кон библиографијата за историјата на македонскиот народ во XIII и XIV век — 289

ХРОНИКА И БЕЛЕШКИ

Г. М., Постојана изложба за Карпошевото востание (1689—1970) —	299
Г. М., По повод одржаниот симпозиум „Средновековна Босна и европската култура“ — — — — —	300
В. К. и М. М., Престој на групата студенти од Историскиот и Правниот факултет на Државниот универзитет „Ленински комсомол“ од Вороњеж (СССР) од 17. IX. до 6. X. 1971 година во Македонија — — — — —	303
В. К. и П. В., Група студенти од Катедрата по историја на Филозофскиот и од Правниот факултет на Унив. „Кирил и Методиј“ во посета на Универзитетот „Ленински комсомол“ во Вороњеж (СССР) — — — — —	306
Н. Д., Симпозиум за животот и делото на Ѓорче Петров — — —	310
М. Т., „Востанието во Југославија 1941 и Европа“ — меѓународен научен собир — — — — —	311
В. Б., Симпозиум на тема „Развојот и карактеристиките на Народноослободителната војна и на Револуцијата во Македонија“ — — — — —	313

СПИСОК НА СОРАБОТНИЦИТЕ

CONTENTS

	Page
ARTICLES	
HRISTO ANDONOV — POLJANSKI, Goce Delčev — — — — —	5
DANČO ZOGRAFSKI, Goce Delčev — Ideologist and Strategist of the Macedonian National-liberation Movement — — — — —	11
HRISTO ANDONOV — POLJANSKI, The European Countries and the Macedonian Question — — — — —	25
BRANKO PANOV, The Bregalnica Mission of Konstantin Philosopher — Cyril — — — — —	41
APPLICATIONS	
G. DIMOVSKI — TZOLEV The Merging of the Revolutionary Image of Goce Delčev in the National Liberation Movement — Bitolsko —	51
M. PANDEVSKI, The Macedonian and Armenian Revolutionary Liberation Movement (connections and collaborations till 1903) — — — — —	64
R. KIRJAZOVSKI, An Interesting Article in Defence of the Macedonian People from the Aegean Part of Macedonia — — — — —	79
J. DOROVSKI (Brno, ČSSR), Fait's Contribution to an Acquaintance with Macedonia (chapter from the history of Czech-Macedonian cultural contacts) — — — — —	85

T. TOMOSKI, The Holy Town — the Second Name of the Mediaeval Town Debar — — — — — — — — — —	110
S. ANTOLJAK, Something More about „Asamati” — — — — — — — — — —	115

FROM THE CULTURAL PAST

G. TODOROVSKI, Three Interesting Documents Originating from The Monastery of St. Jovan Bigorski — — — — — — — — — —	125
V. ANTIK, From the Written Tradition in Macedonia — — — — — — — — — —	129
A. MATKOVSKI, Hristifor Žefarovič — — — — — — — — — —	142
K. TOMOVSKI, Hadži Nikola Živkovik — Hadži Neimar (1792—1870) — — — — — — — — — —	155

MATERIALS

B. RISTOVSKI, Autobiography of Dimitria Čupovski (recently found document of great historical importance) — — — — — — — — — —	159
A. APOSTOLOV, Several Documents about the Estate and Other Disputes between the Landowners and the Agrarians in Vardar Macedonia immediately after the Balkan Wars — — — — — — — — — —	170
H. MELOVSKI, A Greek Document from 1869 — — — — — — — — — —	192
K. SIDOVSKI, The Photographs of Milton Manaki as a Source for Macedonian History — — — — — — — — — —	197
A. TAHOVSKI, Tacitus, Germany — — — — — — — — — —	215

LECTURE

V. KUŠEVSKI, On the Question of the Choice and Usage of Goce Delčev's Portrait in Teaching History — — — — — — — — — —	225
K. DELINIKOLOV, About the Use of the Textbook in Teaching History — — — — — — — — — —	232
A. DANOVIČ (Voronjež, USSR), „Lenin's room" at the Secondary school Nr 28 in Voronjež (USSR) — — — — — — — — — —	239

REVIEWS

G. TODOROVSKI, Some Reminiscences about the Scholarly Meetings in Gostivar, Prilep and Tetovo — — — — — — — — — —	243
K. STOJANOVA — JOSIFOVA, The Place and Role of the Lecturer in History in Gathering Memoir Materials — — — — — — — — — —	247

CRITICISM AND NOTES

BIBLIOGRAPHY

CHRONICLE AND NOTES